

Ohjausosaamista, ammatillista identiteettiä ja hyvinvointia kehittämässä varhaiskasvatuksen opettajakoulutuksen ja Pikkunorssin välisenä yhteistyönä Raumalla

Varhaiskasvatuksen opettajankouluttajien tutkimusperustaisen ohjausosaamisen kehittäminen muuttuvissa oppimisympäristöissä

OHOSKE-hankkeen käynnistysseminaari 26.3.2021

Anitta Melasalmi, Tarja-Riitta Hurme, Anne Sorariutta, Anne Toivonen, Inkeri Ruokonen

ja muu Rauman OHOSKE –kehittäjäryhmä: Satu Lausmaa, Eero Rantanen ja Meri Pihanperä

**TURUN
YLIOPISTO**

Esityksen sisältö

- Ajankohtaiset kuulumiset Raumalta
- Inkeri Ruokonen

- Ohjausosaamisen kehittämismallista saatuja tuoreita tutkimustuloksia
- Anitta Melasalmi ja Tarja-Riitta Hurme

- Pikkunorssi ohjausosaamisen kehittämisen uutena kumppanina
- Anne Toivonen, Eero Rantanen

Varhaiskasvatuksen opettajakoulutuksen ajankohtaiset kuulumiset Raumalta

Kasvavat sisäännotot ja koronatilanne luovat haasteita ohjausosaamisen kehittämiseksi tulevaisuudessa

2021

- varhaiskasvatuksen opettajan tutkinto-ohjelma 120
- varhaiskasvatuksen opettajan tutkinto-ohjelma, avoin väylä 20
- varhaiskasvatuksen monimuotokoulutus (1000+) 20

Rauman pikkunorssi avasi ovensa lapsille tammikuun alusta 2021

2022

- varhaiskasvatuksen opettajan tutkinto-ohjelma 100
- varhaiskasvatuksen opettajan tutkinto-ohjelma, avoin väylä 20
- BA-ohjelma 20

Valtakunnalliset varhaiskasvatuksen opettajapäivät 25.9. 2021 Raumalla

Turun yliopiston kehittäjäryhmä ja toiminnan tavoitteet

- Kehittäjäryhmä järjestäytyi 3.3.2021:
- Anitta Melasalmi, pj. Tarja-Riitta Hurme, vpj. (hankevetäjät) Virpi Kaukkila, Satu Lausmaa, Meri Pihanperä, Eero Rantanen, Inkeri Ruokonen, Wilma Salaterä, Anne Sorariutta ja Anne Toivonen

Tavoitteena on:

- Kehittää tutkimusperustaista opetusharjoittelun ohjausosaamista Turun yliopiston hankeprofilointiin kirjatulla tavalla
- Kehittää ohjausosaamisen koulutusmalli ja järjestää ohjausosaamisen koulutusta ohjaaville opettajille ja opettajankouluttajille
- Toimia yhteistyössä OHOSKE-verkoston kanssa tutkimusta ja ohjausosaamisen materiaalia tuottaen

Pikkunorssi osaamisen uutena kumppanina

Seminaarimäelle rakennetun Pikkunorssin toiminta käynnistyi 4.1.2021

- Harjoittelupäiväkodissa on 101 (rekisteröitynä 105) varhaiskasvatuspaikkaa 1-6 -vuotiaille lapsille, sisältäen myös esiopetusta. Esiopetus alkaa 8/2021.
- Lapsiryhmiä on syksyllä 2021 kuusi: integroitu erityisryhmä eli pienryhmä Naavat, 0-3 v Silmut ja Nuput, 2-5v Taimet, 3-5 v Versot ja syksyllä toiminnan aloittava esikouluryhmä Roihut
- Henkilökunta elokuussa 2021: 2 päiväkotiapulaista, 2 varhaiskasvatuksen erityisopettajaa, 11 varhaiskasvatuksen opettajaa sekä 9 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa + johtaja

Pikkunorssi on osa varhaiskasvatuksen opettajankoulutuksen tutkimusperustaisen koulutuksen kehitystyötä. Tutkimusyhteistyö on alkanut:

- ohjaavien opettajien koulutukseen liittyvä tutkimusyhteistyö
- Meri Pihanperän väitöskirja tutkimukseen liittyvä tutkimus (*Tutkimusperustaisen varhaiskasvatuksen opettajankoulutuksen kehittäminen yhteistyössä yliopistollisen harjoittelupäiväkodin, Rauman pikkunorssin, kanssa*)
- ”Oman pedagogisen vuorovaikutuksen reflektointi – suhteissa tapahtuvaa opetusta ja ohjausta varhaiskasvatuksen ohjaavana opettajana” – tutkimus 22.1-28.6.2021/ Anitta Melasalmi, Tarja-Riitta Hurme, Inkeri Ruokonen
- Kidisafe-hankkeen (Brita Somerkoski) yhtenä osatutkimuksena jäsennetään henkilöstön turvallisuuskäsityksiä ja heidän käsityksiään omista mahdollisuuksistaan vaikuttaa yksikön turvallisuuteen/ Teija Koskela

Varhaiskasvatuksen opettajaopiskelijan harjoittelua ohjaavien opettajien pystyvyyssuhteet

Anitta Melasalmi, Tarja-Riitta Hurme ja Anne Sorariutta

Opetusharjoittelun tavoitteista ja opiskelijoiden kokemuksista

Opetusharjoittelujen tavoitteena on tukea opettajaopiskelijan

- ammatillista osaamista
- identiteettiä
- toimijuutta tutkivana opettajana
- soveltamaan koulutuksen aikana hankkimaansa teoreettista tietoa pedagogisten tilanteiden ohjaamisessa (mm. Jönsdottir, 2015; Kaarby & Lindboe, 2016)

Useimmat opettajaopiskelijat ovat kokeneet opetusharjoittelun:

- stressaavimmaksi ajaksi opettajakoulutuksensa aikana (Chaplain, 2008)
- opetusharjoittelussa opiskelijat kohtaavat
 - opettajan työhön liittyvien vaateiden lisäksi (opetus ja sen suunnittelu; vuorovaikutus lasten ja kollegoiden kanssa; yhteisön rutiinien oppiminen) myös
 - kehityksellisesti vaativan tehtävän: muodonmuutoksen opiskelijasta opettajaksi (Caires, Almeida & Martins, 2010)

Ohjaussuhde ja ohjaavana opettajana toiminen

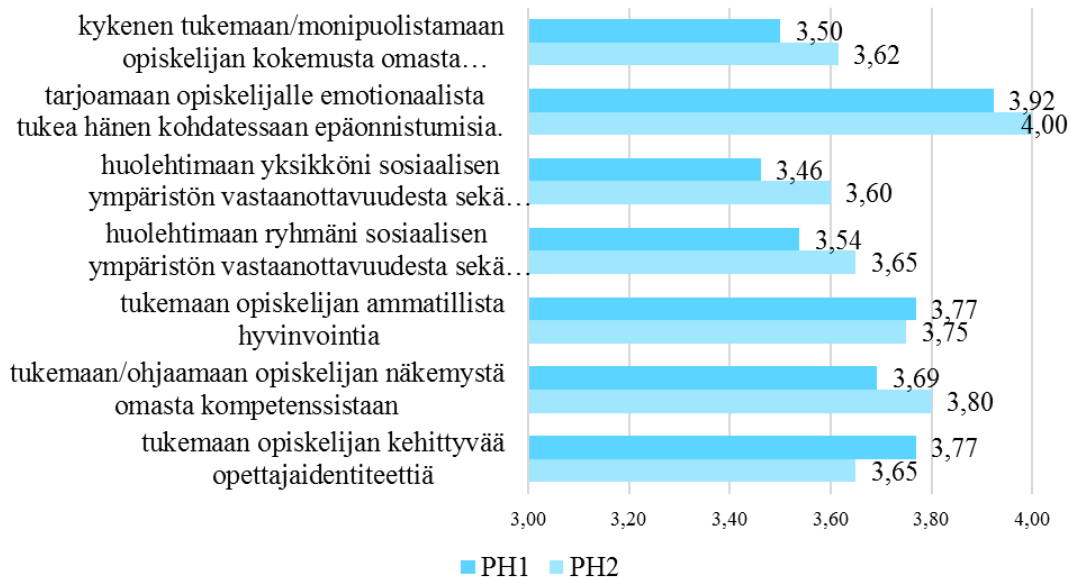
- Ohjaavalla opettajalla on keskeinen rooli opettajaopiskelijan ammatillisen kasvun tukemisessa (Darling-Hammond, 2017).
- Opetusharjoittelut ovat oppimisen tiloja, joissa tarjoutuu mahdollisuus:
 - osaamisen kehittämiseen
 - oman sekä jaetun vuorovaikutteisen toiminnan reflektointiin (Cochran-Smith & Lytle, 1999; Foong et al., 2018)
- Kuluneen vuosikymmenen aikana ohjaussuhteessa muutos
 - oppipoika harjoittelusuhteesta yhteistyöhön ja kollegiaalisuuteen - jossa ohjaajat ja opiskelijat keskustelun ja reflektion avulla rakentavat uutta tietoa (Heikkinen et al., 2012; Le Cornu, 2010).
- Aikaisemmissa tutkimuksissa on selvitetty muun muassa:
 - ohjaavan opettajan asenteita,
 - motivaatiota ja rooleja (Ambrosetti & Dekkers, 2010; Helgevold et al., 2015; Hennissen et al., 2008),
 - erilaisia ohjaustyyliä (mm. Mena et al., 2016)
 - ohjauksellista keskustelua (Sheridan & Young, 2017)
 - pedagogista ajattelua (esim. Krokfors, 1997).
- Sen sijaan tutkimusta ohjaussuhdetta rakentavasta ja siihen olennaisesti liittyvästä varhaiskasvatuksen ohjaavan opettajan minäpystyvyyssuhteista kaivataan lisää

Tutkimustehtävä, - aineisto ja analyysi

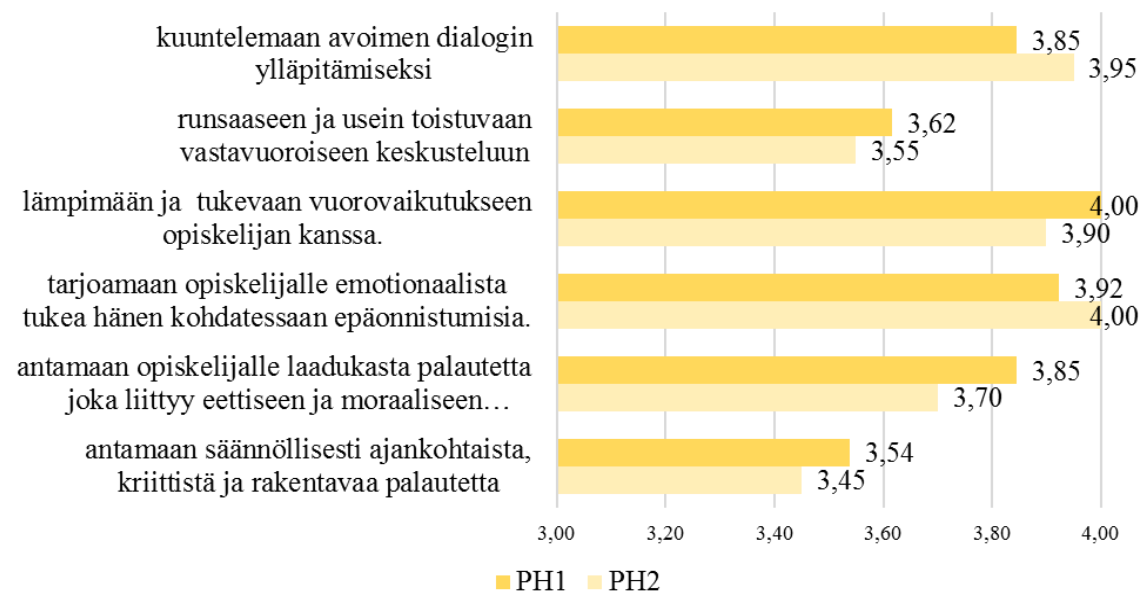
- Osana Varhaiskasvatuksen opettajankouluttajien tutkimusperustaisen ohjausosaamisen kehittämisen muuttuvissa oppimisympäristöissä - kehittämishanketta tutkitaan ohjaavien opettajien relationaalista ja reflektiivistä ohjausosaamista
- Tässä tutkimuksessa tutkimustehtävänä on selvittää, millaisia minäpystyvyyssuskomuksia harjoittelupäiväkotien ohjaavilla opettajilla on omasta kyvykkyydestään ohjata opettajaopiskelijaa oman sekä jaetun toiminnan reflektointiin.
- Tutkimusaineisto koostuu ohjaavien opettajien webropol-kyselyjen vastauksista (n = 33).
 - Aineisto kerätty toimintakauden 2020-2021 kuluessa
 - Kysely koostuu kuudesta eri ohjausosaamisen dimensiosta kirjallisuuteen perustuen
- Alustavaa aineistoanalyysiä on tehty kuvailevia määrällisiä analyysejä hyödyntäen.

Alustavia tuloksia

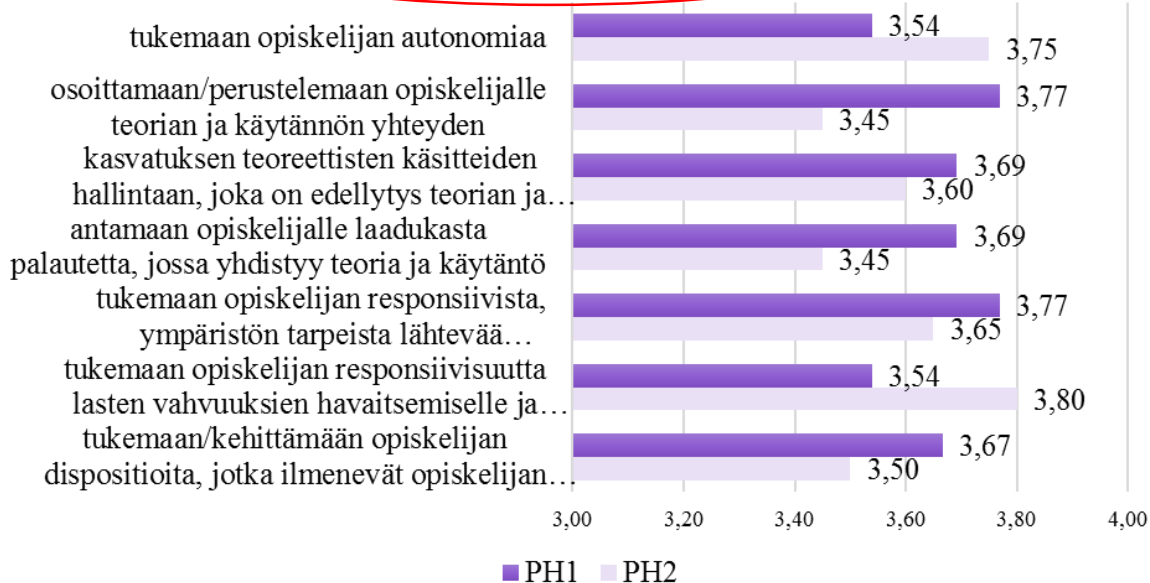
Fysiologiset ja affektiiviset tilat

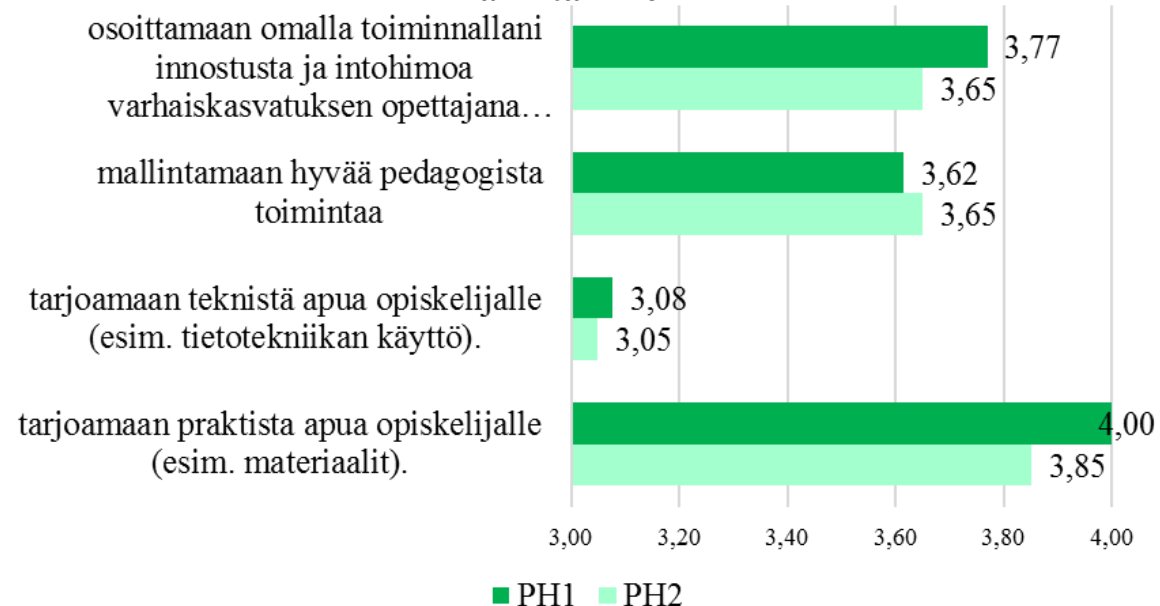
Verbaalinen tai muu sosiaalinen suostuttelu

Varsinaiset suoritukset

Mallintaminen

Ohjaavien opettajien minäpystyvyyden ulottuvuudet – mahdollisia kehittämisen painopisteitä?

Fysiologiset ja affektiiviset tilat

(Emotional arousal)

- stressin, jännityksen ym. suoritukseen negatiivisesti vaikuttavien tekijöiden lieventäminen ja hallitseminen
- henkisten tilojen kohentaminen

Verbaalinen tai muu sosiaalinen suostuttelu

(Verbal persuasion)

- kannustaminen tai lannistaminen
- palautteen antaminen

Minäpystyvyyden ulottuvuudet

(Bandura, 1978)

Varsinaiset suoritukset

(Performance accomplishments)

- suorituksissa onnistuminen tai epäonnistuminen
- edellytysten luominen onnistuneille suorituksille

Mallintaminen

(Vicarious experiences)

- tehtävän suorittamisen havainnollistaminen
- vertaisten mallisuoritusten havainnointi

Suuntaviivoja tulevaan

- Tutkimusperustainen ohjausosaamisen kehittäminen ja aiheeseen liittyvä tutkimus jatkuu
 - Ohjaavan opettajan ja opiskelijan minäpystyvyyssuhteiden yhteys ammatilliseen hyvinvointiin, ammatillisen identiteetin kehittämisen tukemiseen
- Ohjausosaamisen täydennyskoulutukset jatkuvat ja laajenevat alueellisesti
 - Relationaalisen ja reflektiivisen ohjauksen kehittäminen yhdessä ohjaavien opettajien kanssa
- Yhteistyö OKL:n, opiskelijoiden, Pikkunorssin ja Norssin kanssa laajenee
 - Varhaiskasvatuksen opettajankoulutuksessa
 - Nivelvaihe esi- ja alkuopetuksen välillä
 - Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu
- Valtakunnallinen OHOSKE-verkostoyhteistyö
- Opinnäytteet
 - Mm. Meri Pihanperän väitöstutkimus: *Tutkimusperustaisen varhaiskasvatuksen opettajankoulutuksen kehittäminen yhteistyössä yliopistollisen harjoittelupäiväkodin, Rauman pikkunorssin, kanssa*

**TURUN
YLIOPISTO**

Kiitos mielenkiinnostanne!

OHOSKE-seminaarin keskusteluosio (Breakout rooms)

Yhteisen ohjausosaamisen kehittämistyön pohjaksi keskustellaan seuraavista teemoista:

- Mitä tukea yliopiston ohjaava lehtori tarvitsee ohjausosaamisen jatkuvaan oppimiseen?
- Mitä tukea harjoittelupäiväkodin ohjaava opettaja tarvitsee ohjausosaamisen jatkuvaan oppimiseen?
- Mitä tukea työyhteisön ohjauskulttuuriin ja johtajuuteen tarvitaan?

• **Liity Flingaan ennen Breakout rooms-liittymistä:**

- <https://edu.flinga.fi/s/ENAB7WS>

